

ת"פ 45253/06/19 - מדינת ישראל, באמצעות תביעות מרכז - שלוחת נתניה נגד עידן חג'אג'

בית משפט השלום בנתניה

ת"פ 45253-06-19 מדינת ישראל נ' חג'אג'

לפני: כבוד השופט גיא אבנון

המאשימה: מדינת ישראל

באמצעות תביעות מרכז - שלוחת נתניה

נגד

הנאשם: עידן חג'אג'

בשם המאשימה: עו"ד מור מלכה ועו"ד דור כהן

בשם הנאשם: עו"ד ישראל קליין

החלטה

הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בהסדר דיוני בכתב אישום מתוקן בעבירות עסקה אחרת בסם, לפי סעיפים 13 ו-19א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973; קשירת קשר לפשע, לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). במעמד הצגת ההסדר הודיעה המאשימה כי תגביל עצמה לעונש מאסר שניתן לרצותו בעבודות שירות, וכי הצדדים ישובו וישוחחו לאחר קבלת תסקיר מבחן, אשר יבחן, בין השאר, אפשרות לביטול הרשעתו של הנאשם.

כתב אישום מתוקן

1. בחלק הכללי הוצגה פלטפורמת הטלגרם, המאפשרת יצירת קשר בין משתמשים אנונימיים לצורך ביצוע עסקאות בסמים מסוכנים. תוארה פעילותם של שניים: בר מסיקה וכן בוטביקה, אשר ביצעו עסקאות סמים רבות מול גורמים מגוונים, לרבות סוחרים אחרים (ובהם הנאשם), מהם היו רוכשים סמים שבהמשך נמכרו ללקוחותיהם. בפרק העובדות תועדו שיחות ותכתובות בין בר מסיקה והנאשם בין המועדים 24.12.18 - 28.12.18, במסגרתן ביצעו

השניים עסקה אחרת בסם מסוכן מסוג מריחואנה במשקל 100 גרם, ובין המועדים 2.1.19 - 17.1.19, אז קשרו השניים קשר לבצע עסקה בקנאביס ובמריחואנה.

תסקירי מבחן

2. הוגשו 4 תסקירים, אשר יובאו בתמצית המתבקשת. בתסקיר מיום 19.9.21 סקרה קצינת המבחן את נתוניו של הנאשם: בן 26, נעדר הרשעות קודמות, רווק המתגורר בבית אביו, עובד בתחום הבנייה מזה כשנתיים. הוא השלים 12 שנות לימוד ותעודת בגרות חלקית. אובחן בילדותו כסובל מבעיות קשב וריכוז, ללא טיפול תרופתי. לאחר שהוריו התגרשו עברו אחיו להתגורר עם אמו, ואילו הוא עבר להתגורר עם אביו בשל רצונו לטפל בו על רקע נכותו. לדברי הנאשם, בילדותו התגורר בסביבה שולית, אליה חבר לצורך תחושות שייכות והעלאת דימויו העצמי. הוא גויס לצה"ל, שירת כשנה וארבעה חודשים, ערק לאחר שסורבה בקשתו לקבל הקלות כדי לסייע לאביו, ושחרר לאחר ריצוי עונש מאסר בגין עריקותו. לאחר שירותו הצבאי עבד כארבע שנים בחנות לחומרי בנייה. בהיותו במעצר בית עבד בתחום הבנייה, וכיום שכיר בחברה אחרת. הנאשם שיתף כי החל להשתמש בקנאביס כמחצית השנה עובר לביצוע העבירות, והפסיק מיד עם מעצרו. בדיקות שתן שבוצעו במהלך האבחון לא סיפקו אינדיקציה מספקת. אשר לעבירות, הנאשם הודה במיוחס לו, קיבל אחריות והביע חרטה על מעשיו. לדבריו, באותה עת צרך סמים באופן אינטנסיבי, הסמים עמדו בראש מעייניו, והיוו חלק מסביבתו החברתית. הוא ביטא הבנה לחומרת מעשיו, אך התקשה להתייחס באופן ביקורתי להתנהלותו ולקשריו השוליים. קצינת המבחן שיקפה בפני הנאשם את התרשמותה באשר לנזקקותו לטיפול בתחום ההתמכרויות, המליצה על שילובו ביחידה לטיפול בהתמכרויות "בית חוסן" בנתניה. הנאשם הביע רצונו להשתלב בשיחות פרטניות במרכז "התחלה חדשה", מתוך חשש כי טיפול אינטנסיבי בבית חוסן (3-4 ימים בשבוע בשעות הבוקר) יפגע ביכולתו להמשיך במקום עבודתו. לבקשת שירות המבחן נדחה הדיון לקבלת תסקיר נוסף, וכן הוזמנה חוות דעת הממונה על עבודות שירות.

בתסקיר מיום 11.1.22 הובא דבר השתלבותו של הנאשם במרכז "התחלה חדשה", מאז יום 25.10.21. הוא הספיק להשתתף בתשעה מתוך 11 מפגשים (משניים נעדר בשלב מצב רפואי), וההתרשמות היא ממשתתף פעיל ופתוח להקשבה. באותו מועד לערך השתלב הנאשם בקבוצה טיפולית בשירות המבחן, הגיע לכל המפגשים (8), יצר קשר חיובי עם המנחות והמשתתפים, וניכר כי הוא מסתייע בקבוצה להתמודדות עם דילמות וקשיים. במקביל מסר הנאשם בדיקות שתן נקיות מסמים. על רקע נתוני החיוביים של הנאשם והתהליך הטיפולי בו החל, בשילוב רצונו להתפתח מקצועית וחששותיו מפני פגיעה בעתידו, המליצה קצינת המבחן לשקול בחיוב ביטול הרשעתו, להעמידו בצו מבחן, ולחייבו בשל"צ בהיקף 300 שעות. חוות דעת הממונה על עבודות שירות מיום 3.4.22 מצאה את הנאשם כשיר.

לבקשת הצדדים נדחה הדיון לקבלת תסקיר נוסף. בתסקיר מיום 19.6.22 תיארה קצינת המבחן התפתחויות חיוביות מאז התסקיר הקודם. הנאשם המשיך בעבודתו בתחום הבנייה והשיפוצים, ובמקביל החל בחודש פברואר 22 בלימודים קדם אקדמיים במכללת "קריית אונו" לקראת תואר ראשון במשפטים. הוא התמיד באופן פעיל בקבוצות הטיפוליות בשירות המבחן ובמרכז "התחלה חדשה", הקפיד להגיע לכל המפגשים, שיתף בדילמות מעולמו ובמניעים לביצוע העבירות, ומסר בדיקות שתן נקיות. במסגרת הטיפול בשירות המבחן לקח הנאשם חלק בסדנת "פעמונים", שמטרתה הקניית כלים להתנהלות כלכלית נכונה. בתום התסקיר חזרה קצינת המבחן על המלצותיה.

בדיון מיום 12.7.22 ביקשו הצדדים - בהמשך להתקדמותו החיובית של הנאשם - לבחון את העמקתו של התהליך השיקומי בדרך של הזמנת תסקיר נוסף, שלאחריו ישובו וישוחחו. תסקיר אחרון הוגש ביום 28.11.22, במסגרתו שיתפה קצינת המבחן בדבר המשך השתתפותו הסדירה והנתרמת של הנאשם בקבוצות הטיפוליות בשירות המבחן ובמרכז "התחלה חדשה", והשתתפותו בטיפול פרטני. ניכרו מאמציו של הנאשם לקדם הליך של שינוי בחייו, ובדיקות שתן שנתן הצביעו על התמדתו בניקיון מסמים. קצינת המבחן התייחסה לתהליך החיובי המתמשך בו משתתף הנאשם, ליציבותו בעבודה, ללימודים האקדמיים בהם החל (משפטים), לניתוק קשריו השוליים ולהקפדתו על הימנעות משימוש בחומרים ממכרים. כן עמדה על נטילת האחריות על מעשיו, חרטתו והאלמנט ההרתעתי של ההליך הפלילי. סופו של תסקיר העריכה כי פחת הסיכון הנשקף מן הנאשם, ושבה על המלצותיה. בדיון מיום 6.12.22 ביקשו הצדדים דחייה קצרה, על רקע מו"מ מתקדם בניסיון להגיע להסכמות. מאמציהם לא נשאו פרי, ובדיון מיום 20.12.22 טענו הצדדים לעונש.

טיעונים לעונש

3. ב"כ המאשימה הפנתה לערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם, אשר שימש "חוליית מפתח". הוא היה אחד מהברזים שסיפקו את הסמים", וניכרה נגישותו לסמים ומעורבותו העמוקה. ב"כ המאשימה ביקשה לקבוע מתחם עונש בין 6-18 חודשי מאסר, והפנתה למדיניות הענישה הנוהגת. היא סקרה את נתוניו של הנאשם, ו"שלושה תסקירים מאוד חיוביים" שהוגשו בענינו. בצד זאת, ביקשה להדגיש את השתתפותו של הנאשם בהליך טיפולי בן שנה בלבד, ואת סירובו בתחילת הדרך להשתתף בטיפול בבית חוסן. על רקע ההליך השיקומי החיובי ביקשה לחרוג לקולה מהמתחם המבוקש, ועתרה לגזור על הנאשם 4 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, תוך דחיית המלצתו של שירות המבחן להסתפק בשל"צ. כן התנגדה לביטול הרשעתו של הנאשם, כשלשיטתה ענינו איננו עונה על איזה מהמבחנים שנקבעו בפסיקה, לא מבחינת סוג העבירה, שאינה מאפשרת סיום ההליך ללא הרשעה, ולא מבחינת נזק מוחשי. הנאשם אך החל בלימודי משפטים, וראוי לאפשר ללשכת עורכי הדין לשקול בבוא העת את שאלת קבלתו. היא הפנתה לפסיקה לתמיכה בטענותיה. עוד ביקשה לגזור על הנאשם מאסר על-תנאי, קנס, התחייבות וצו מבחן למשך שנה.

4. ב"כ הנאשם הלין כנגד התנהלותה של המאשימה, אשר כבר בתחילת הדרך הודיעה כי תגביל עצמה לעבודות שירות, והנה עתה לאחר מספר תסקירי מבחן שנועדו לבחון, בין השאר, את שאלת ההרשעה, ולאחר תהליך שיקום ממושך, נותרה מקובעת בעמדתה המקורית. ב"כ הנאשם התנגד לאופן בו תיארה ב"כ המאשימה את מידת מעורבותו של הנאשם בעולם הסמים. הלה ביצע את העבירות בהן הודה והורשע בפרק זמן מצומצם מאוד, לא מכר או סיפק סמים לאיש, וכתב האישום נגדו הוגש כמחצית השנה לאחר מועד ביצוע העבירות, משמע, הפסיק את העבירות ביוזמתו, ללא מעורבות של המשטרה.

ב"כ הנאשם ביקש ליתן משקל מכריע לשיקום המוצלח שעבר הנאשם, ולזמן הממושך שחלף (כארבע שנים) מאז ביצע את מעשיו. לדבריו, הסתבכותו של הנאשם בפלילים התרחשה בנקודת זמן קריטית ורגישה, לאחר שהוריו התגרשו, אביו נפצע בפיגוע, והנאשם לקח על עצמו לעבור להתגורר עמו על מנת לסייע לו ולתמוך בו. מאז ועד היום ניצל הנאשם כהלכה את כישוריו החיוביים, ולקח בשתי ידיים את ההזדמנות שניתנה לו, ובמילותיו של עו"ד קליין: "זה מבחינתי כעורך דין, לתפארת המערכת המשפטית שמאפשרת את היכולת של אדם להירתם תוך הליך משפטי להישגים

שהיינו רוצים שכולם יגיעו אליהם". לתמיכה בטיעוני הגיש אסופת מסמכים: אישורי עבודה והמלצות ממעסיקיו של הנאשם (ענ/1); אישור השלמת לימודים במכינה וקבלה ללימודי תואר ראשון במשפטים, אישור תחילת לימודים בשנה האקדמית הנוכחית ורשימת ציונים (ענ/2, ענ/4); סיכום טיפול במרכז "התחלה חדשה" (ענ/3). ב"כ הנאשם עתר לאמץ את המלצת שירות המבחן, והגיש אסופת פסקי דין לתמיכה בטיעוניו.

הנאשם הודה לכל הגורמים שסייעו בידו בתהליך השיקומי הממושך: למאשימה, לשירות המבחן, לבית המשפט, למרכז "התחלה חדשה". הוא סיפר כי הלימודים "ממלאים אותי ונותנים לי מוטיבציה", וביקש מבית המשפט לתת בידו הזדמנות להמשיך ולהוכיח את עצמו.

דין

5. אין מחלוקת בין הצדדים על כך שתהליך השיקום שעבר (ועובר) הנאשם מצדיק לחרוג לקולה ממתחם העונש. השאלות שבמחלוקת - היקף החריגה, והאם ראוי לבטל את ההרשעה. אקדים תוצאה להנמקה. מקובלת עליי במלואה בקשת ההגנה המבוססת על תהליך השיקום הממושך בו משתתף הנאשם, בשילוב נסיבותיו האישיות והמלצתם של שירות המבחן ומרכז "התחלה חדשה". להלן נימוקיי:

ככלל, נאשם שאשמתו הוכחה יורשע בדין, למעט מקרים חריגים שבחריגים בהם נמצא יחס שאיננו סביר בין חומרת העבירה לבין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה. ההלכה בשאלת ההימנעות מהרשעה נקבעה בע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337, וכוחה יפה גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין. החלטה לסיים את ההליך ללא הרשעה מותנית בהתקיימותם של שני תנאים מצטברים: הראשון - סוג העבירה מאפשר ביטול ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה נוספים, השני - יש להראות כי ההרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם. הנאשם נדרש להצביע על פגיעה קשה ומוחשית בסיכויי שיקומו ולבסס אותה בראיות.

התנאי הראשון: מבלי להקל ראש בחומרת העבירות שביצע הנאשם, ברי כי אלו כשלעצמן מאפשרות, במקרים המתאימים, לסיים את ההליך ללא הרשעה. הנאשם ביצע את מעשיו בתקופה קצרה, בת פחות מחודש ימים (ברוטו), עסקה אחרת בסם מסוג מריחואנה במשקל 100 גרם (שלא הועבר סופו של יום מיד ליד), וקשירת קשר שלא הבשילה לכדי עסקה, אף היא בסם שאיננו מוגדר קשה, ובכמות לא גדולה. לביטול הרשעה בעבירות סמים בנסיבות חמורות יותר ראו ע"פ (ירושלים) 11045-09-18 אליאסיאן נ' מדינת ישראל (3.3.19, הוגש ע"י ב"כ הנאשם); ע"פ (ת"א) 33377-03-20 מדינת ישראל נ' אלשיך (16.12.20); עפ"ג (מרכז-לוד) 53504-01-11 אדם אלון נ' מדינת ישראל (22.5.11).

התנאי השני: תסקירי שירות המבחן רציניים, יסודיים ומבוססים, ומצביעים על תהליך שיקומי משמעותי שעבר הנאשם, כזה המצדיק לא רק חריגה לקולה ממתחם העונש, אלא אימוץ מלא של ההמלצה, לרבות ביטול הרשעתו של הנאשם. ראשית, נסיבות ביצוע העבירות, בתקופה בה התעצם השימוש של הנאשם בסמים, על רקע משבר שחווה. שנית, תקופת ביצוע העבירות, בת כחודש ימים, שלאחריה הפסיק הנאשם ביוזמתו את מעורבותו בפלילים, עוד לפני

שנחקר בגין מעשיו. שלישית, מהלך חייו של הנאשם נורמטיבי, לפני ביצוע העבירות ולאחריהן. רביעית, מאז ביצוע העבירות חלפו למעלה מארבע שנים. חמישית, הנאשם עבר הליך טיפולי שיקומי משמעותי, השתתף בקבוצות טיפוליות לתקופה ממושכת (מאז חודש אוקטובר 2021), הן בשירות המבחן והן במרכז "התחלה חדשה", וכן בטיפול פרטני בשירות המבחן. קצינת המבחן כמו גם הגורמים המטפלים במרכז (ענ/3) גמרו עליו את ההלל, תיארו את השקעתו, התמדתו והצלחתו, והמליצו בחום לבטל את ההרשעה ולהסתפק בדרכי טיפול.

צודקת ב"כ המאשימה בטענתה כי לימודי המשפטים אינם מצדיקים, כשלעצמם, את ביטול הרשעתו של הנאשם. ברם, כעולה מהשיקולים עליהם הצבעתי לעיל, פנייתו של הנאשם ללימודי משפטים היא חלק מתהליך שיקומי מתמשך, ושלב בדרכו במסלול חיים נורמטיבי. הנאשם בחור צעיר, חיובי ורציני, אשר פרט לאפיזודה קצרה, הלך בדרך הישר, הקדיש ומקדיש זמן ומשאבים כדי לסייע לאביו, אדם חרוץ המתמיד במשך שנים בעבודה, בחור שאפתן, אשר השכיל לשלב בין הליך השיקום לבין עבודתו, ובשנה האחרונה הוסיף על כך לימודים, תחילה במכינה ועתה לקראת תואר ראשון במשפטים. שוכנעתי כי נסיבותיו של הנאשם, בשילוב גילו הצעיר ובהתחשב בחשש (המוצדק, לבטח בשלב המוקדם בו הוא נתון בחייו המקצועיים) מפני פגיעה בעיסוקו ככל שהרשעתו תיוותר על כנה, מצדיקים ביטול הרשעתו.

אוסף, כי חרף הכלל בדבר החובה להוכיח פגיעה קונקרטית, ניתן להצביע על מקרים בהם בוטלה הרשעה אף בהיעדר אינדיקציה מוחשית ממשית לפגיעה. ראו רע"פ 8215/16 אברהם יצחק נ' מדינת ישראל (29.3.17); ע"פ 4466/13 פורטל נ' מדינת ישראל (22.5.14); רע"פ 3446/10 אלחלים נ' מדינת ישראל (6.4.11); עפ"ג (מחוזי ב"ש) 66903-07-20 אבו מדיעם נ' מדינת ישראל (30.12.20); עפ"ג (מחוזי י"ם) 20164-11-19 מדינת ישראל נ' כהן (8.7.20, לא פורסם). למקרה בו הסכימה המאשימה לביטול הרשעה חרף כך שלא ניתן היה להצביע על נזק מוחשי שייגרם לנאשם ראו ת"פ (רשל"צ) 15351-10-17 מדינת ישראל נ' יניב שוסטר (14.1.19).

אשר לחשיבות השימוש בכלי של ביטול הרשעה באותם מקרים נדירים המתאימים לכך, ראו ע"פ 9893/06 לאופר נ' מדינת ישראל (31.12.2007):

"מנגד, יש לתת את הדעת לנאשם האינדיבידואלי, לנסיבותיו האישיות המיוחדות, ולהשפעת ההרשעה על חייו, ועל סיכויי שיקומו; יש לקחת בחשבון נסיבות אישיות שונות - גיל, עבר פלילי קודם, ונתונים שונים הקשורים למצבו האישי והבריאותי. יש לבחון את השפעת ההרשעה על עיסוקו המקצועי של הנאשם, ועל מצבו הכלכלי והמשפחתי. בסופו של יום, ניצבת השאלה בכל עוצמתה - האם, בנסיבות המיוחדות של הענין, השיקול האינדיבידואלי, על היבטיו השונים, גובר על השיקול הציבורי-מערכתי הכללי, באופן שהגם שהנאשם ביצע את העבירה בה הואשם, סובלת הנורמה החברתית הכללית את אי הרשעתו בדיון" (פסקה 11).

6. לנוכח המקובץ מצאתי להורות כדלקמן:

א. הרשעתו של הנאשם מבוטלת בזה.

ב. הנאשם מועמד בצו מבחן למשך שנה. הוסברה לנאשם משמעותו של צו המבחן ואפשרות הפקעתו, הרשעתו, וגזירת דינו.

ג. הנאשם יבצע 300 שעות שירות לתועלת הציבור (של"צ) במסגרת "קופת הצדקה המרכזית בנתניה. על הנאשם להשלים את ביצוע השל"צ תוך שנה. הוסבר לנאשם כי אם לא יעשה כן, עשוי בית המשפט להפקיע את צו השל"צ, להרשיעו ולגזור את דינו.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים מהיום.

העתק ההחלטה יישלח לשירות המבחן.

ניתנה היום, י"א טבת תשפ"ג, 04 ינואר 2023, במעמד הצדדים.